

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
25/5061

Vår referanse:
25/214244 - 7

Sted, dato:
Oslo, 24.11.2025

Høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

1. Generelt

Det vises til høringsnotat av 2. september d.å. fra Justis- og beredskapsdepartementet med høringsfrist den 1. desember s.å. Høringsnotatet har vært forelagt samtlige politidistrikt, samt Kripos. Direktoratet har mottatt svar fra Oslo, Innlandet, Øst, Vest og Troms politidistrikt og Kripos. Deres innspill følger som vedlegg til svaret her.

Innledningsvis ønsker direktoratet å nevne at en savner en bredere vurdering av anvendelsesområdet for menneskehandelsbestemmelsene i saker om rekruttering av barn og unge til kriminalitet. Det vises i denne anledning til brev av 24.11 fra departementet (ref. 25/6082) hvor det bes om en vurdering av den konkrete anvendelsen av disse bestemmelsene og mulighetene som kan ligge i disse. Det er relevant å se disse henvendelsene og regelsettene i sammenheng, og det er et viktig spørsmål om dagens regelverk er utilstrekkelig og derfor nødvendiggjør nye lovregler som det foreliggende forslaget for i nødvendig utstrekning å ramme rekruttering av barn og unge til kriminalitet. Det er etter direktoratets syn hensiktsmessig å utrede om de tilfellene man ønsker å ramme i tilstrekkelig grad allerede rammes av menneskehandelsbestemmelsene og hva som ev. er årsakene til at bestemmelsene ikke anvendes godt nok. Det bør i vurderingen også ses hen til EUs nye direktiv om menneskehandel som eksplisitt nå inkluderer rekruttering av barn og unge til kriminalitet. Det bør sies noe om anvendelsesområdet for menneskehandelsbestemmelsene i saker om rekruttering av barn og unge til kriminalitet i forarbeidene. Hvis konklusjonen er at det er nødvendig med to bestemmelser, så er direktoratet enig med Kripos i at menneskehandelsbestemmelsene vil kunne anvendes i idealkonkurrens med de foreslåtte lovbestemmelsene, og stiller seg bak begrunnelsen for dette som redegjort for i Kripos innspill.

Det er videre et spørsmål om dagens regler om medvirkningsansvar dekker de tilfellene som man ønsker å ramme med det foreliggende lovforslaget. Storberget-utvalget mente at dette var tilfelle og av underliggende etater mener Vest politidistrikt at medvirkningsbestemmelsene i hovedsak omfatter de tilfellene lovforslaget tar sikte på å

ramme. Politidirektoratet er imidlertid av den oppfatning at reglene om medvirkning ikke er tilstrekkelig til å ramme de ønskede tilfellene. Medvirkningsbestemmelsene betinger etter direktoratets syn at en forbrytelse er begått eller at forsøksgrensen er overtrådt. Men den rammer ikke tilfeller hvor dette ikke er tilfelle. Det kan være grunn til å straffe noen som rekrutterer mindreårige til en straffbar handling, selv om handlingen av ulike årsaker ikke blir gjennomført. Årsaker kan for eksempel være frivillig tilbaketreden fra forsøk eller at noen stanser handlingen før forsøksgrensen er overtrådt. Gjeldende rett anses derfor ikke å være fullt ut dekkende gjennom medvirkningsinstituttet. I tillegg er det et selvstendig poeng at en egen straffebestemmelse har en tydelig signaleffekt utover det alminnelige medvirkningsansvaret.

Direktoratet vurderer med forbeholdet som nevnt ovenfor at det er grunnlag for en lovbestemmelse som foreslått i høringsnotatet, og dette er også i tråd med innspillene fra underliggende etater, med forbehold for innspillet fra Vest pd. Det vil kunne gi et viktig signal i den utviklingen man nå står i og som politiet mener vil fortsette.

Det vil i det nedenstående gis en uttalelse om enkelthetene i lovforslaget.

2. Utforming av straffebudet

2.1. Generelt

Direktoratet har ingen særskilte bemerkninger til de to alternative forslagene til utformingen av lovteksten. Departementet foreslåtte plassering av lovbudet i straffeloven støttes av direktoratet.

Direktoratet er enig i departementets vurdering at det ikke er grunnlag for å gjøre unntak fra reglene om forsøk i strl. § 16. Vårt syn er at dette i stor grad vil redusere bestemmelsens anvendelsesområde. En kan ikke se at det foreligger noen grunner til å begrense bestemmelsen på en slik måte. Dette støttes også av de underliggende etatene som har uttalt seg om spørsmålet.

2.2. Begrepet "involverer"

Politidirektoratet mener at begrepet "involverer" er relativt vidt og anses som et hensiktsmessig begrep å benytte. I høringsnotatet avgrenses det mot tilfeller hvor den mindreårige "...selv i vesentlig grad står bak lovbruddet". Det fremgår imidlertid også at det ikke bør være til hinder for straffansvar "... at den mindreårige frivillig eller til og med på eget initiativ ble involvert i den straffbare handlingen (såfremt det er gjerningspersonen selv eller noen andre som i hovedsak står bak...). Direktoratet viser her til Kripos innspill hvor deres erfaring i disse sakene fremgår og hvor det fremheves typetilfeller som typisk bør falle inn under bestemmelsen. Direktoratet stiller seg bak Kripos anbefaling om at det i forarbeidene bør beskrives eksempler på situasjoner hvor den mindreårige selv i vesentlig grad vurderes å stå bak lovbruddet, og som således anses å falle utenfor straffebudet.

Når det gjelder vurderingen av hvor aktiv den konkrete involveringen må være, så mener direktoratet det er hensiktsmessig å se hen til uttalelser gitt til menneskehandelsbestemmelsen i straffeloven § 257 tredje ledd første punktum. Uttalelsene i forarbeidene er at gjerningspersonen skal kunne straffes "uavhengig av hvilke midler som er anvendt for å bringe vedkommende inn i situasjonen", jf. Ot. Prp.nr.62 (2002-2003) s. 99 (til tidligere bestemmelse om menneskehandel). Kripos har i sitt hørings svar vist til Høyesteretts uttalelse i Rt. 2011. s. 1061 om at det ikke kan stilles "for strenge krav til den tvangen som må foreligge" og at det er "tilstrekkelig at det er utvist en form for press fra gjerningspersonen". Direktoratet mener det er hensiktsmessig at lignende uttalelser fremkommer i forarbeidene til ny lovbestemmelse.

Politidirektoratet er videre enig i Kripos sin vurdering av at begrepet "utnytter" kan hente inspirasjon fra menneskehandelsbestemmelsen da situasjonene vil kunne være like, nemlig at fordelene ved utnyttelsen kan være å oppnå en viss posisjon eller å oppnå gjentjenester.

Direktoratet stiller seg for øvrig bak departementets oppstilling av de ulike typene "involveringshandlinger" i straffebudet som synes dekkende, samt departementets vurderinger av de ulike alternativene. Innspillene fra de ovennevnte politidistriktene, samt Kripos understøtter i stor utstrekning høringsforslaget på dette punktet.

Når det gjelder spørsmålet om "medbringer" bør inntas i lovbestemmelsen så er direktoratet enig i departementets vurdering av at det må omfattes, og at passivitet også bør omfattes. Direktoratets syn er at dette i praksis vil kunne være et alternativ, og at dette vil utfylle straffskjerpelsesregelen i strl. § 77 og gi bestemmelsen et videre anvendelsesområde. Det vises bl.a. her til Kripos sin høringsuttalelse om dette begrepet. Direktoratet mener også at straffskjerpelsesreglen i strl. § 77 bokstav I bør endres fra 15 år til å gjelde barn inntil 18 år. Det vises her til uttalelser fra Øst og Troms politidistrikt som direktoratet stiller seg bak.

2.3. Straffbar handling

Direktoratet er enig med innspillene fra underliggende etater om at det ikke bør foretas en nærmere konkretisering av de straffbare handlingene i bestemmelsen. Det vises til innspillene som en stiller seg bak og som støtter departementets syn og vurderinger.

2.4. Straffritak på grunn av jevnbyrdighet i alder og utvikling

Direktoratet mener at det ikke foreligger tungtveiende grunner for straffritak i tilfeller av jevnbyrdighet i alder og utvikling. Det vises til departementets egne vurderinger av dette, og det anføres å være et ikke upraktisk tilfelle at en ung person rekrutterer eller på en annen måte involverer en annen jevngammel mindreårig person til kriminalitet. Direktoratet finner støtte for dette synet i underliggende etaters innspill, og viser særlig til vurderingen gitt av Troms og Oslo politidistrikt i deres respektive innspill s. 3 som direktoratet stiller seg bak. Vest og Øst politidistrikt har uttrykt at det bør kunne differensieres avhengig av alvorligheten av den aktuelle straffbare handlingen den mindreårige involveres i, men direktoratet er av den oppfatning at det kan ivaretas gjennom alminnelige straffutmålingsprinsipper og at det ikke i tilstrekkelig grad underbygger et behov for en straffritaksregel.

2.5. Lavere uaktsomhetsterskel

I likhet med Kripos og underliggende etaters innspill mener direktoratet at det her er hensiktsmessig å se hen til begrunnelsen for menneskehandelsbestemmelsens regler om dette. Handlingens straffverdighet, den mindreåriges behov for vern og straffebudets effektivitet, er alle hensyn som etter vårt syn tilsier en lavere terskel. Troms politidistrikt har stilt seg noe mer usikre til en slik sammenligning og regel, men er ikke avvisende til dette.

2.6. Grove overtredelser

Direktoratet viser til departementets egen redegjørelse for dette, som en i stor utstrekning kan stille seg bak. Det vises også til at forslaget om en bestemmelse om grove overtredelser også får støtte fra de underliggende etater som har uttalt seg om spørsmålet, med det forbehold at Vest politidistrikt viser til sine betraktninger om å innta en generell straffskjerpelsesregel for aktuelle tilfeller.

2.7. Strafferamme og straffutmåling

Departementet har foreslått en strafferamme på fengsel i inntil tre år og åpner for at et bøtealternativ tas inn i lovforslaget. Bot vurderes å kunne være aktuelt i tilfeller hvor det er en ung mindreårig gjerningsmann, noe som til en viss grad vil kunne kompensere for at en ikke innfører ett straffritak i slike tilfeller. Av underliggende etater har Kripos og Oslo politidistrikt stilt seg avvisende til at bot (alene) bør være et alternativ, mens Øst politidistrikt mener dette bør være et alternativ. Direktoratet er i stor grad enig i departementets vurderinger av at det foreligger tungtveiende grunner mot at bot (alene) gjøres til et straffalternativ, og er også enig i Oslo politidistrikts og Kripos vurderinger av dette.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet er enig med departementet i at lovforslaget vil medføre økt ressursbruk i politi- og påtale, samt i domstolen. Det er grunn til å tro at flere av etterforskningene vil kunne være omfattende da slike oppdrag erfaringsmessig kan settes ut i mange ulike kanaler samtidig. Identifisering av gjerningsmann eller gjerningsmenn vil derfor kunne kompliseres noe. Videre er det grunn til å tro at enkelte av disse ikke nødvendigvis befinner seg i Norge med de konsekvenser det vil ha for etterforskningen både tidsmessig og ved annet ressursuttak. Det er videre grunn til å tro at en i slike saker ofte vil måtte vurdere varetektsfengsling av siktede hvor både gjentagelses-, bevisforspillelses- og unndragelsesfare vil kunne utgjøre grunnlaget. Det er imidlertid svært utfordrende å konkludere ressursbruken utover dette.

Med hilsen

Bjørn Eirik Vandvik
Avdelingsdirektør

Liv Aasberg Corneliussen
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

POLITIET

Oslo politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLODeres referanse:
25/214244 - 2Vår referanse:
25/240601 - 2Sted, dato:
Oslo 17.11.2025

Høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Det vises til Politidirektoratets brev av 29. september d.å. hvor direktoratet ber om innspill til Justisdepartementets forslag til endring i straffeloven – ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.

Innledning

Som departementet redegjør for i høringsnotatet eksisterer det allerede en rekke bestemmelser som regulerer tilstøtende og til dels overlappende tilfeller. Vår erfaring tilsier imidlertid at det er behov for en lovbestemmelse som dekker fenomenene VaaS (violence as a service) og CaaS (crime as a service), hvor ofte mindreårige "utøvere" som kanskje ikke er knyttet til en kriminell gjeng i utgangspunktet, og vet heller ikke hvem de utfører kriminaliteten for, blir benyttet.

Kynismen bak denne formen for utnyttelse ligger i den bevisste strategien om å misbruke mindreåriges strafferettslige vern. Barn og unge blir brukt som «redskaper» for å utføre oppdrag som voksne eller eldre selv ønsker å holde seg unna. Dette øker risikoen for at de trekkes stadig dypere inn i kriminalitet, med sterkere bindinger til miljøene og økende vanskeligheter med å komme seg ut.

Den foreslåtte strl. §§ 200 og 200a tiltres og synes å dekke et tomrom i norsk strafferett. Som departementet fremhever har verken strl. § 77 bokstav g, strl. § 77 bokstav l eller den generelle medvirkningsbestemmelsen i strl. § 15 det samme virkeområde. Når våre naboland har vedtatt en tilsvarende bestemmelse som strafflegger involvering av barn i kriminalitet synes det viktig å markere straffverdigheten i en egen bestemmelse også i Norge. Det er sentralt at bestemmelsen ikke oppstiller noe vilkår om forledelse eller utnyttelse av de mindreårige, da det ofte er det de mindreårige som selv tar initiativ. En forledelse eller

OSLO POLITIDISTRIKTPost: Postboks 2093 Vika, 0125 Oslo / Besøk: Grønlandsleiret 44, 0190 Oslo / (+47) 22 66 90 50
post.oslo@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 961398142

utnyttelse er i dag straffbart under andre bestemmelser i straffeloven, herunder flere av bestemmelsene i kapittel 24.

Forslaget om at også forsøk på rekruttering skal være straffbart, vurderes som særlig viktig. Det betyr at allerede det å fremsette et tilbud, en oppfordring eller annen henvendelse med sikte på å involvere en mindreårig i kriminalitet, vil kunne rammes av bestemmelsen.

Dette gir politiet et konkret og tidlig inngrepspunkt – før barnet eller ungdommen rekker å bli involvert i faktiske handlinger. Straffebudet kan dermed ha en betydelig forebyggende og avvergingsmessig effekt, både overfor bakmennene og til beskyttelse for de unge. I tillegg vil bestemmelsen bidra til økt bevissthet hos foresatte, lærere og andre omsorgspersoner, som i større grad kan fange opp tegn på påvirkning og rekruttering.

Til punkt 6.2 Utforming av straffebudet

Ordlyden "involvering", herunder de ulike involveringshandlingene som listes opp, anses tilstrekkelig til å avgrense straffeansvaret til de handlingene hvor gjerningspersonen eller noen andre enn den mindreårige i hovedsak står bak. Det nærmere innholdet i ordlyden "involvere" må riktig presiseres i forarbeidene.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om handlingsalternativet "medbringer" bør eksplisitt listes opp i en strl. § 200 eller om behovet bortfaller ved at ordlyden i strl. § 77 1 endres til at "er begått i nærvær av barn under 18 år". OPD tar til ordet for at "medbringer" bør fremgå som et handlingsalternativ for også strafflegge "opplæringsprosessen" som ofte kan være starten på en dypere og mer alvorlig involvering i kriminalitet. Av samme grunn bør ikke en strl. § 200 avgrenses til å gjelde involvering i ett eller flere spesifikke lovbrudd eller lovbrudd av en viss alvorlighet. Det vises til at mindreårige ofte brukes til mindre alvorlige lovbrudd, som salg av små mengder narkotika.

I høringsnotatets punkt 6.2 presiserer departementet at begrepet "medbringer" bør ramme også den som vet at et barn er tilstede når kriminalitet begås, men ikke påser at barnet forlater stedet, og dermed passivt involverer barnet. En slik vid forståelse av "medbringer" stemmer dårlig overens med formålsbetraktningene bak bestemmelsen og ordlyden for øvrig som nettopp krever en aktivitet fra gjerningspersonen ref. for eksempel ordlyden "involverer". OPD tar heller til orde for at strl. § 77 1 endres til barn under 18 år og at kriminalitet begått i nærvær av barn utgjør et skjerpene moment i straffeutmålingen av primærlovbruddet.

Involveringsbegrepet

Med forankring i legalitetsprinsippet, mener OPD at det er vesentlig med en tydelig definisjon av involveringsbegrepet slik at anvendelsen avgrenses mot normalt tilfeller som formodes tiltenkt å falle utenfor den nye lovbestemmelsen. Se HR-2025-1866-A (17) og (18) med videre henvisning til HR-2020-2019-A.

Rent praktisk ser man for seg å avgrense mot tilfeller som typisk kan falle inn under strl. § 266. Et tenkt scenario er der en forelder utøver fysisk vold overfor den andre forelderen foran deres barn, og barnet involverer seg enten ved fysisk inngripen eller blir involvert ved at volden er rettet mot vitnet, se til illustrasjon HR-2025-2018- A avsnitt 48 flg. Slik man forstår formålet med bestemmelsen er det ikke slike tilfeller man søker å ramme. OPD mener det i tråd med klarhetskravet vil være formålstjenlig å avgrense mot tilfeller omhandlet i RA rundskriv nr. 2/2023 kapittel 2.4. En avgrensning mot lignende forhold som kan subsumeres under strl. §§ 263 og 271 bør også fremgå eksplisitt i forarbeidene.

Til punkt 6.3 Straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling

OPD ser at også unge involverer andre unge i kriminalitet, for eksempel ved å selge narkotika. Unge kriminelle kan forholdvis raskt klatre i kriminelle miljøer og være sentrale i rekruttering av andre unge kriminelle. En hjemmel for bortfall av straff på grunn av jevnbyrdighet i alder og utvikling vil potensielt kunne uthule bestemmelsen.

I praksis dreier dette seg om personer i aldersspennet 15 – 17 år. Og tross ordlyden ser man for seg at det i praksis kun vil dreie seg om alder (og ikke utvikling). OPD er av den oppfatning dette vilkåret lett kan gi seg uheldige utslag. Det synes ikke å være en tydelig sammenheng mellom alder og rang for lovbyttere i denne aldersgruppen. Som departementet uttaler er det ikke en uaktuell problemstilling at en 16åring kan involvere en 17åring i straffbare handlinger. Hvor langt ungdommen i denne aldersgruppen har kommet i sin kriminelle karriere, hvor høy status man har oppnådd og hvilken kriminell kapasitet man besitter vil variere mye uavhengig av alder.

Et annet moment er hvorvidt man med en slik bestemmelse indirekte vil tilrettelegge for større rekruttering ved at bakmenn tilpasser seg ved å legge inn marginer i form av et ekstra ledd.

OPD mener at straffansvaret avgrenses på en tilfredsstillende måte i ordlyden "involvere" og at straffansvaret derav begrenses til de gjerningspersonene ed en type rolle innenfor et kriminelt miljø som gjør de "overordnet" en annen ung kriminell.

Til punkt 6.4 Skyldkrav

OPD støtter en særlig lav uaktsomhetsterskel med hensyn til alder sml. strl. § 307 første punktum. Det fremheves at en stor andel av den involveringen som ny strl. § 200 tar sikte på å kriminalisere, vil foregå over sosiale medier og krypterte apper. Hele formålet med å bruke mindreårige, er å unngå straff selv og det vil trolig være få fysiske møter mellom gjerningspersonen og den mindreårige. For øvrig vil det nok ofte allerede være tale om et straffbart forsøk på involvering på tidspunktet for eventuelt fysisk møte. Dersom gjerningsperson må ha utvist forsett eller alminnelig uaktsomhet om den mindreåriges alder, vil det trolig bli utfordrende å føre tilstrekkelig bevis for det subjektive vilkåret.

Til punkt 6.7 Strafferamme

OPD er av den oppfatning av at allmennpreventive hensyn tilsier at involvering av unge i kriminalitet bør straffes strengt. Av samme grunn mener vi at det ikke er tilstrekkelig med en straff i form av bot alene. Til tross for at straffebudet gjelder involvering av alle typer straffbare handlinger som også isolert sett straffes med bot, representerer involvering/bruk av unge noe mer enn primærlovbruddet. Dette bør gjenspeiles i strafferammen. For det tilfellet at lovgiver kommer til at det skal kunne straffes med bot alene bør man i lovforarbeidene gi god anvisning på når dette kan være aktuelt.

Eventuelle særlige tilfeller, vil slik departementet viser til kunne falle inn under straffeloven § 80.

Til punkt 6.8 Grov overtredelse

OPD tiltrer forslaget om en høyere strafferamme for visse alvorlige overtredelser. OPDs erfaring er at unge rekrutteres til svært alvorlige forhold som drap, å skyte noen, oppbevare skarpladde våpen/narkotika hjemme på soverommet. De unge skjønner ofte ikke

skadepotensialet/omfanget/konsekvensene av dette. En slik utforming vil ivareta særlig sårbare/unge og tung involvering i alvorlig kriminalitet. Ved en egen grov overtredelse i strl. § 200a, bør det eksplisitt tas stilling til hvilke skyldkrav som skal gjelde med tanke på barnets alder. Mulig bør de grove overtredelesene begrenses til de forsettlige overtredelesene.

Til punkt 6.10 Lovforslaget

Utformingen av det første forslag til ny strl. § 200 i punkt 6.10 støttes. Ordlyden i det første alternativet flyter noe bedre og er også mer konsis. Utformingen av forslag til ny strl. § 200 a og endring av straffeloven § 77 bokstav l støttes.

Til punkt 7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Som departementet bemerker, vil forslaget innebære en økt ressursbruk for politi og påtalemyndighet. Isolert sett vil den være moderat. OPD ønsker likevel å minne på at eksisterende ressurser hos både politi og påtalemyndighet allerede er under sterkt press. Dersom man skal klare å etterforske og irtetteføre saker etter eventuelle nye bestemmelser, bes det om en vurdering av ressurstilførsel. Det er åpenbart ikke ønskelig å havne i den situasjon at forslagene vedtas, men at politi og påtalemyndighet ikke har kapasitet til å skyve etter med en praktisk og faktisk endring. Skulle man ende der, vil signalsendingen til gjerningspersonene og samfunnet for øvrig bli verre enn om man ikke innfører en lovendring.

Oppsummering

OPD støtter forslag til endring i straffeloven og ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.

Disse sakene fremstår ofte med kompliserte bevisbilder. Utfordringene og fenomenene er imidlertid velkjent, og trenden synes å være eskalerende. Viktigheten av å ha gode lovhjemler som speiler det faktiske liv, er vesentlig. De foreslåtte lovendringene vil slik vi ser det gi rom for både forebygging og bekjempelse av bakmannsvirksomhet.

Trenden i enkelte kriminelle miljøer er at mindreårige benyttes til å flytte, transportere, oppbevare narkotika, våpen, og penger, og utføre voldssoppdrag, for at bakmenn skal minimere egen risiko for å bli tatt. De mindreårige kan være sårbare personer som trenger et miljø å være en del av.

For noen år siden var det flere tunge kriminelle som delte ut gratis fotballsko til barn, for å etablere egen posisjon. Senere ble de samme barna/ungdommene bedt om å utføre "små" jobber, der flere følte at de skyldte noe tilbake.

En ny lovbestemmelse slik foreslått vil gjøre det enklere å straffe forfølge kriminelle som benytter det foreliggende juridiske vakuemet der kriminelle benytter barn og unge til å gjennomføre ulike typer kriminalitet.

Med hilsen

Beate Brinch Sand

Leder felles enhet for påtale

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

POLITIET

Innlandet politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLODeres referanse:
25/214244-2Vår referanse:
25/214060 - 3Sted, dato:
Hamar, 25.11.2025

Høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Det vises til brev av 29. september fra Politidirektoratet.

Vi beklager å ha oversittet høringsfristen, men tillater oss å sende vårt bidrag nå. Høringsnotatet har blitt vurdert av politiadvokater med ansvar for saker som gjelder menneskehandel og saker som gjelder kriminelle nettverk/organisert kriminalitet. Nedenfor følger innspill fra Innlandet politidistrikt.

1. Til punkt 6.2 om utformingen av straffebudet:

Vår oppfatning er at lovteksten er komplisert og egnet til at kriminelle kan tilpasse sine handlinger for å unngå straffbarhet. Lovteksten bør favne vidt for å forhindre kriminelles tilpasninger.

Ved å bruke ordlyden "*den som ... involverer en person under 18 år*", får man godt frem at det er involveringen som er det straffverdige.

Den foreslåtte bestemmelsen bruker begrepet "*medbringer*". Vilkåret beskrives på en hensiktsmessig måte. Men det bør tydeliggjøres slik at man inkluderer digital medbringelse, selv om dette i noe grad konsumeres av alternativet "*på annen måte involverer*". Eksempelet kan typisk være der kriminelle aktører inkluderer mindreårige i en chattegruppe hvor det fremsettes trusler, belønninger mv.

Vi mener videre at § 77 bokstav l kan omfatte barn under 18 år uansett, men at lovbudet i § 200 må utforme den straffbare handlingen uavhengig av reglen i §77 om straffeskjerpning.

INNLANDET POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 355, 2303 Hamar / Besøk: Vangsvegen 155, 2303 Hamar / (+47) 62 53 90 00
post.innlandet@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 983997953

2. Til punkt 6.3 om straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling mv.:

Departementet reiser spørsmålet om det er hensiktsmessig med et liknende unntak som i den svenske straffebestemmelsen. Vi er av den oppfatningen at ikke bør tas inn. Andre steder i loven hvor dette er der handlingen ville vært lovlig dersom personer var eldre, for eksempel ved seksuell omgang mellom en over 16 år og en under 16 år. Dette skiller seg fra de tilfellene som nevnes her. Slik straffrihetsgrunn mener vi vil gjøre det enda mer lukrativt for kriminelle nettverk å benytte unge personer til å rekruttere andre unge inn i kriminell aktivitet. Det vil åpne for at kriminelle tilpasser seg regelverket og gir oppdrag til unge personer som faller innunder unntaket. Selve kjernen i kriminelle aktiviteten man ønsker å bekjempe er nettopp bruk av mindreårige.

3. Til punkt 6.4 om skyldkravet:

Vi er av den klare formening at det bør være en lav uaktsomhetsregel, for å unngå at kriminelle også i denne sammenhengen tilpasser seg regelverket. Det bør ikke legges opp til en høyere terskel i den nye bestemmelsen enn det vi har i bestemmelsene som omhandler menneskehandel og de mest alvorlige seksuallovbruddene.

4. Til punkt 6.10 om lovforslaget

Som nevnt over mener vi lovforslaget er noe komplisert utformet. Den alternative lovtteksten oppfattes som lettere å både lese og å forstå, selv om teksten blir lenger.

5. Forslaget om ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet forholdet til menneskehandelsbestemmelsen:

5.1. Handlingen:

Straffelovens menneskehandelsbestemmelse i § 257 gjelder tilfeller der gjerningspersonen *utnytter eller forleder* en annen. Forslaget til ny lovbestemmelse inneholder ikke et utnyttelses eller forledelses element. Det kan sålede synes som det skal mer til for at en handling omfattes av menneskehandelsbestemmelsen. På den annen side vil kriminelle som rekrutterer mindreårige inn i kriminalitet kunne hevdes å utnytte og/eller forlede den mindreårige. Barn har ikke samtykkekompetanse og dette er viktig å fremheve og ha med seg inn i vurderingene. Og hvorvidt de har evne/mulighet til å forstå hva kontakten dreier seg om er beskrevet i innledningen til høringsnotatet på s. 9.

Vi har flere eksempler fra konkrete saker hvor en ved gjennomgang av for eksempel chatter ser at rekruttering finner sted ved en metodisk tilnærming til den mindreårige, likt tilnærmingen som finner sted når unge kvinner (herunder barn) rekrutteres til prostitusjon. Det vil her kunne argumenteres for at denne type rekruttering faller inn under "utnytte" og/eller "forlede" den mindreårige. Det er derfor viktig å se hen til menneskehandelsbestemmelsen i disse sakene.

5.2. Formål:

Menneskehandelsbestemmelse er også forbeholdt handlinger med visse formål. De to mest aktuelle alternativene i denne sammenheng er

- a. prostitusjon eller andre seksuelle ytelser,
- b. tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tiggning

Terskelen for å benytte menneskehandelsbestemmelsen synes høyere fordi en må bevise at det dreier seg om for eksempel tvangsarbeid. Dette kan eksemplifiseres med en dom fra Oslo tingrett hvor salg av narkotika og privatdrosjeoppdrag utført av en med lettere psykisk utviklingshemming ble ansett som tvangsarbeid og menneskehandel. Dette ble

ikke opprettholdt i lagmannsretten for narkotikasalget i den konkrete saken, men for privatdrosjeoppdragene. Det er viktig å vurdere bruk av bestemmelsen mot narkotikasalg også fremover.

5.3. Oppsummering:

Menneskehandelsbestemmelsen vil slik vi vurderer det være en helt sentral bestemmelse som må vurderes sammen med forslaget til ny bestemmelse i saker hvor mindreårige er involvert i kriminalitet.

Det er viktig å få på plass en bestemmelse som foreslått. Det vil være en lavere inngang for bruk av bestemmelsen enn ved bruk av menneskehandelsbestemmelsen hvor man må bevise for eksempel tvangsarbeid.

Menneskehandelsbestemmelsen har høyere strafferamme og den preventive effekten er sentral.

Bruk av menneskehandelsbestemmelsen er svært viktig for å fremheve det totale bildet av hva denne straffbare virksomheten kan dreie seg om, nemlig kynisk utnyttelse av barn til kriminell virksomhet.

Med hilsen

Johan Martin Welhaven
Politiinspektør

Saksbehandler:
Ann Elisabeth Billa
Politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Øst politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/214244 - 2

Vår referanse:
25/214427 - 3

Sted, dato:
Ski, 19.11.2025

Hørings svar - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Hørings svar - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Det vises til Politidirektoratets brev av 29. september d.å., hvor det innen 19. november s.å., be som innspill til Justis- og beredskapsdepartementets høring om forslag til ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.

Øst politidistrikt stiller seg positivt til at det settes fokus på aktuelt tema, som sett hen til senere tids kriminalitetsutvikling, stadig aktualiserer seg.

Nedenfor følger distriktets merknader.

1. Plassering av bestemmelsen og lovteknisk utforming

Distriktet tiltrer departementets forslag til plassering av foreslåtte straffebud og begrunnelsen for dette, jf. høringsnotatet pkt. 6.10. Etter distriktets oppfatning synes som utgangspunkt forslag til utforming inntatt i høringsnotatet punkt 6.10 annet avsnitt å være mest hensiktsmessig.

Videre bør de alvorligste overtredelsene inntas i en egen straffebestemmelse om grov overtredelse. I denne sammenheng bemerkes at en tilstrekkelig høy strafferamme for de grove overtredelsene har en side til hvilket prosessuelt handlingsrom politiet vil ha ved etterforskning av aktuelle saker, hvilket bør være et hensyn i arbeidet med aktuell bestemmelse. Det bør vurderes å innta en henvisning til foreslått bestemmelse om grove involveringshandlinger, eksempelvis i opplistingen i straffeprosessloven § 216a første ledd bokstav b.

ØST POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 3390, 1402 Ski / Besøk: Tinghusveien 4, 1400 Ski / (+47) 64 99 30 00
post.ost@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 974760584

For øvrig mener politidistriktet at det som utgangspunkt ikke synes å være behov for en avgrensning til spesifikke lovbrudd eller lovbud, og at bestemmelsen bør gjelde generelt. Straffverdigheten av å involvere barn i kriminalitet tilsier, slik departementet skriver, at bestemmelsen bør gjelde generelt. Dog bemerkes at en slik utforming også vil ramme overtredelser som ligger i randsonen av de forhold bestemmelsen primært er ment å ramme. For disse overtredelsene bør det vurderes at bestemmelsen åpner for å reagere med bøtStraff. Sml. punkt. 5 annet avsnitt siste punktum.

2. Involveringshandlingene

Distriktet er enig i at begrepet "*involverer*" bør innebære en avgrensning mot tilfeller hvor den mindreårige selv i vesentlig grad står bak lovbruddet. Dette under forutsetning om at den mindreårige selv – sett hen til dennes alder, sårbarhet for manipulasjon/påvirkning etc. – i vesentlig grad kan sies å ha initiert, planlagt og utført den straffbare handlingen.

Opplistede ikke-uttømmende eksempler på involveringshandling i foreslått lovtekst, dekker etter distriktets syn de vanligste involveringshandlingene, slik disse har vist seg i etterforskningen av saker med aktuell problematikk.

Dog vil en bemerke at av pedagogiske hensyn bør alternativet "*bestille*" vurderes inntatt i lovteksten. Dette sett hen til at mye av rekrutteringen foregår nettopp ved at det legges ut bestillinger på chattegrupper mv., hvor det typisk skisseres et oppdrag, at oppdragstakerne må være over en viss alder (gjærne 12 eller 15 år), at ytterligere informasjon mottas på krypterte tjenester etc. Selv om det å "*bestille*" overlapper med handlingsalternativet "*gir oppdrag til*", skiller det seg likevel fra sistnevnte, som etter sin ordlyd innebærer en avtale om et oppdrag til en konkret person.

3. Straffbar handling vs. straffbar virksomhet

Etter distriktets oppfatning synes det hensiktsmessig å utforme foreslått bestemmelse slik at ordlyden også rammer involvering i straffbar "*virksomhet*". Dette, slik departementet skriver i høringsnotatet punkt 6.2, for å tydeliggjøre at det ikke er nødvendig å konkretisere den straffbare handlingen.

4. Forsøkshandlinger

Distriktet er enig i at det ikke er grunn til å gjøre unntak fra utgangspunktet i straffeloven § 16, og tiltrer departementets begrunnelse for dette, jf. høringsnotatet punkt 6.5. Dog bemerkes at det etter distriktets syn også bør vurderes hvorvidt forsøkshandlinger skal anses som en fullbyrdet overtredelse av foreslått bestemmelse, nettopp av de hensyn departementet fremhever i høringsnotatet punkt 6.5.

5. Straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling mv.

Som utgangspunkt kan det være hensiktsmessig med en hjemmel for mulig bortfall av straff i tilfeller forholdet grunnet jevnbyrdighet i alder eller andre grunner er mindre alvorlig. De særlig straffverdige tilfellene synes primært å være hvor det er en viss forskjell i alder og modenhet mellom barnet og den som involverer barnet i kriminalitet.

Samtidig kjentegnes ofte sakene bestemmelsen særlig er ment å ramme av at det er flere impliserte i ulike, ofte hierarkiske ledd, hvor flere (den som rekrutterer, tilrettelegger mv.) kan være mindreårige. Et slikt unntak vil kunne medføre at det i økende grad benyttes mindreårige i alle ledd. Dette vil igjen kunne føre til både økt rekruttering samt rekruttering av stadig yngre barn. Dog bør det, for de tilfellene som havner i randsonen av involveringshandlinger foreslått bestemmelse primært er ment å ramme, vurderes at bestemmelsen åpner for å reagere med bøtStraff.

6. Uaktsomhetsterskel

Distriktet er enig i at uaktsomhet med hensyn til barnets alder ikke skal medføre straffrihet. Sett hen til den senere tids utvikling hva gjelder involvering/bruk av barn i alvorlige lovbrudd, kan det som utgangspunkt synes hensiktsmessig å oppstille en særlig lav aktsomhetsnorm, jf. straffeloven § 257 og § 307. Ettersom foreslått bestemmelse ikke avgrenses til konkrete lovbrudd eller andre lignende parametere, kan det likevel stilles spørsmål om en særlig lav aktsomhetsterskel, uavhengig av overtredelsens art, er ønskelig. Det synes i alle tilfeller som hensiktsmessig å vurdere hvorvidt en slik aktsomhetsterskel bør avgrenses til nærmere angitte særlig alvorlige involveringshandlinger.

7. Endring av straffeloven § 77 bokstav l

Slik distriktet ser det bør aktuell bestemmelse vurderes endret slik at den omfatter lovbrudd begått i nærvær av barn under 18 år, da de samme hensyn langt på vei vil gjøre seg gjeldende for barn over 15 år som blir vitne til straffbare handlinger. Dette samtidig som at involveringshandlingen "medbringer" rammes av foreslått bestemmelse og inntas i lovteksten. Det er vesentlig forskjell på det å begå en straffbar handling i nærvær av et barn, sammenlignet med aktivt å involvere (medbringe) et barn i utførelsen av en straffbar handling. Det er andre hensyn som gjør seg gjeldende ved spørsmål om å straffe den som involverer barn i lovbrudd, sammenlignet med å gi en straffeskjerpelse til den som begår en straffbar handling i nærvær av et barn, hvilket til tider kan være avhengig av omstendighetene og ikke en tilsiktet konsekvens.

8. Forholdet til straffeloven § 257

Etter distriktets oppfatning synes grensen mellom straffeloven § 257 og foreslått bestemmelse å være tilstrekkelig klar og at det er behov for begge bestemmelsene. En viss overlapp vil det kunne være hva gjelder hvilke handlinger som rammes av de ulike bestemmelsene. Særlig handlinger beskrevet i straffeloven § 257 første ledd bokstav b, antas å kunne være aktuelle i denne sammenheng. Selv om det i straffeloven § 257 tredje ledd er gjort unntak for krav om bruk av maktmiddel, forutsettes det likevel at det må ha vært utøvd et visst press, jf. Rt-2011-1061.

I sakene Øst politidistrikt har arbeidet med den siste tiden er imidlertid ikke dette elementet åpenbart, da en ser at barn frivillig tar på seg oppdrag. Herunder at de selv søker slike oppdrag. Dette er omstendigheter som rammes av foreslått bestemmelse, hvilket gir den et bredere anvendelsesområde og som før øvrig heller ikke er avgrenset til spesifikke handlinger. Det er imidlertid en kjensgjerning at det som begynner med en frivillig involvering fra barnets side, kan utvikle seg til å bli en pressituasjon på grunn av gjeld, trusler e.l. I slike tilfeller kan det tenkes at man beveger seg over i anvendelsesområdet til straffeloven § 257. Samtidig har man ofte kommet så langt ut i hendelsesrekken, at det kan være naturlig å vurdere bruk av bestemmelsene i konkurrans.

Med hilsen

Mohsen Latif
politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

POLITIET

Vest politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLODeres referanse:
25/214244-2Vår referanse:
25/214656 - 3Sted, dato:
Bergen, 03.11.2025

Høringssvar - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

1. Innledning

Vest politidistrikt viser til Politidirektoratets brev av 29. september 2025 med vedlagt høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 2. september 2025. Høringsnotatet gjelder forslag om en ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. Politidirektoratet har bedt om innspill innen 19. november 2025.

Vest politidistrikt støtter formålet med forslaget, som er å markere det klanderverdige ved å involvere barn i kriminalitet, og bedre ivareta samfunnets interesse i å hindre slik involvering. Vi mener likevel at departementet bør foreslå en generell *straffeskjerpelsesbestemmelse* om involvering av mindreårige i kriminalitet, og ikke et nytt straffebud.

2. Overordnet innspill til forslaget

Vest politidistrikt støtter som nevnt formålet med departementets forslag. Vi viser her til den generelle redegjørelsen som departementet har gitt i høringsnotatet punkt 3 og punkt 6.1 første avsnitt, som vi slutter oss til. Selv om det også i dag er skjerpene å involvere barn i straffbare handlinger,¹ er det etter vårt syn god grunn til å foreta lovendringer som fører til at straffelovgivningen i enda større grad reflekterer alvoret og klanderverdigheten av det å involvere mindreårige i kriminalitet.

Vest politidistrikt er likevel tvilende til om det er hensiktsmessig med et nytt *straffebud* som gjør det straffbart å involvere barn i kriminalitet. Vi viser til at en slik involvering vil i praksis forutsette at lovbryteren samtidig også begår en annen straffbar handling. I likhet med departementet, antar vi at det foreslåtte straffebudet som regel kan anvendes

¹ Se eksempelvis LG-2025-50906. I denne saken ble ansett skjerpene at den domfelte hadde benyttet flere mindreårige til å begå grove narkotikaovertridelser, samtidig som han selv var voksen.

VEST POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 85, 6901 Florø / Besøk: Allehelgens gate 6, 5016 Bergen / (+47) 55 55 63 00
post.vest@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 983998461

i konkurrans med det alminnelige medvirkningsansvaret, samt eventuelle øvrige straffebud. Selv om det kan tenkes unntak hvor den som rekrutterer et barn til kriminalitet ikke har utvist forsett med hensyn til lovbruddets art, antar vi at det av bevismessige grunner svært sjeldent vil være aktuelt å straffeforfølge slik involvering uten at det samtidig kan gjøres gjeldende et straffansvar mot lovbyteren for å ha begått eller medvirket til primærhandlingen. Vi er dermed tilbøyelige til å være enige med vurderingene til Ekspertgruppen, som mente at det ikke forelå tilstrekkelige grunner til å innføre et straffebud som særskilt rammer rekruttering av barn i kriminalitet.

Etter Vest politidistrikts vurdering vil det gi en bedre sammenheng i straffelovgivningen dersom det å involvere barn i kriminalitet betraktes som en omstendighet som klart skjerper alvoret av en straffbar handling. Vi mener derfor at departementet bør vurdere å foreslå en *straffeskjerpelsesbestemmelse* som innebærer at det å involvere et barn i en straffbar handling skal anses som en særlig skjerpene omstendighet ved lovbruddet.

Vest politidistrikt mener at involvering av barn i en straffbar handling er så vidt kladder- verdig at en slik omstendighet rettfærdiggjør en skjerpet strafferamme for lovbruddet. Lovteknisk kan dette gjøres ved å for eksempel tilføye en ny bokstav d i straffeloven § 79 om straffeskjerpelse ved involvering av mindreårige i handlingen, med langt på vei samme vilkår som i forslaget til et nytt straffebud. Dette vil også gjøre strafferammen mer fleksibel og tilpasset til den konkrete handlingen, fremfor generelle strafferammer ved ordinær eller grov overtredelse. En slik bestemmelse kan for eksempel lyde slik:

§ 79. Fastsetting av straff ut over lengstestrafen (flere lovbrudd, gjentakelse, organisert kriminalitet, involvering av barn)

Foreligger en eller flere av situasjonene i bokstav a til d, kan fengselsstraffen forhøyes inntil det dobbelte, men ikke i noe tilfelle med mer enn 6 år og aldri ut over 21 år, og for personer som var under 18 år på handlingstidspunktet, ikke ut over 15 år [...]

- d. når lovbyteren har involvert en person under 18 år i den straffbare handlingen. Involveringen kan for eksempel ha bestått i å instruere, gi oppdrag, yte fordeler eller overlevere formuesgoder til den mindreårige, eller å bringe den mindreårige med seg, på en slik måte at den mindreårige ble involvert i den straffbare handlingen.

Første ledd i denne bokstav gjelder selv om lovbyteren var uvitende om barnets riktige alder hvis han på noe punkt kan klandres for sin uvitenhet. Forhøyelse av lengstestrafen etter denne bokstav får bare betydning i forhold til lovbestemmelser som har bestemt at den forhøyde lengstestrafen skal tillegges rettslig virkning.

3. Andre innspill til forslaget

3.1. Straffbarhetsvilkår

Vest politidistrikt støtter forslaget om å gjøre begrepet "involverer" til et sentralt straffbarhetsvilkår, og at lovteksten også skal ha eksempler på involveringshandlinger.

Alternativene "instruerer" og "gir oppdrag til" fremstår etter vår vurdering å være helt i kjernen til formålet med straffebestemmelsen – å slå hardt ned på rekruttering og styring av mindreårige som begår kriminalitet. Disse alternativene bør derfor nevnes uttrykkelig i bestemmelsen. Vi er også enige i at det å bringe med seg en mindreårig når kriminalitet begås, bør nevnes uttrykkelig i lovteksten.

Vi er mer usikre på behovet for alternativene "yter fordeler til" og "overleverer formuesgoder til". I motsetning til alternativene om "instruerer" og "gir oppdrag til", kan

det nok tenkes flere tilfeller hvor det å gi ytelser eller overlevere formuesgoder faller utenfor hva som dekkes av "involverer". I alle tilfeller vil slike handlinger, i den grad de knytter seg til noe straffbart, dekkes av formuleringen "på annen måte involverer".

Vest politidistrikt støtter i utgangspunktet departementets forslag om å ramme det å involvere en mindreårig i "en straffbar handling", slik at det ikke listes opp nærmere bestemte straffebud i bestemmelsen. Vi ser heller ikke behov for å innta et alternativt vilkår i bestemmelsen om "straffbar virksomhet" i tillegg til "straffbar handling". Vi viser til at det allerede følger av alminnelige straffutmålingsprinsipper at det vil være skjerpene dersom involveringen knytter seg til en straffbar handling som er planlagt, har pågått over tid eller er begått som ledd i et samarbeid med andre personer.

3.2. Spørsmål om avgrensninger og straffritak

Det foreslåtte straffebudet vil i utgangspunktet også ramme tilfeller hvor en mindreårig involverer en jevnaldrende mindreårig i kriminalitet. I likhet med departementet, mener Vest politidistrikt at bestemmelsen i prinsippet også bør kunne anvendes overfor mindreårige lovbrutere, all den tid det er allment kjent at kriminelle nettverk kan bruke mindreårige til å rekruttere andre barn eller for den saks skyld ha viktige roller i gruppen.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det bør være en hjemmel for bortfall av straff i tilfeller hvor forholdet er mindre alvorlig på grunn av jevnbyrdighet i alder eller andre grunner, og hvordan en slik regel eventuelt kan utformes.

Vest politidistrikt mener det bør være en regel som åpner for straffbortfall når det er en mindreårig som har involvert en annen mindreårig i kriminalitet, gjerne i tråd med utkastet i høringsnotatet. Vi viser til at det er opplagt mer straffverdig når en mindreårig involverer en annen mindreårig i alvorlige lovbrudd med høye strafferammer og kanskje minstestraft, enn når en mindreårig involverer en annen mindreårig i lovbrudd med lav strafferamme. For eksempel bør bestemmelsen åpenbart ramme tilfeller hvor en mindreårig involverer et annet barn i drap, voldtekt eller grov narkotikaovertrødelse, men det er ikke like opplagt at den bør ramme tilfeller som f. eks. en 15 år gammel jente som får sin 13 år gamle søster til å stjele en flaske sprit fra deres felles foreldre.

3.3. Skyldkrav

Departementet ber om innspill på hvilken uaktsomhetsnorm som skal anvendes i tilfeller hvor gjerningspersonen hevder seg uvitende om den mindreåriges alder.

Vest politidistrikt støtter at det ikke bør kreves forsett med hensyn til den mindreåriges alder. Vest politidistrikt mener det bør gjelde en særlig lav uaktsomhetsterskel, på lik linje med den som er valgt i straffeloven § 257 og § 307. Vi kan ikke se at det skulle være noen beskyttelsesverdige hensyn som gir grunn til å legge terskelen høyere når det uansett kreves at lovbruteren har utvist forsett om å involvere en annen i kriminalitet.

3.4. Grove overtredelser

Departementet ber om innspill på om det er behov for en høyere strafferamme for visse alvorlige overtredelser.

Vest politidistrikt mener at det kan være god grunn til å markere at visse former for involvering er mer alvorlige enn andre, f.eks. når den mindreårige er under 15 år eller lovbruddet er svært alvorlig. Dette kommer etter vårt syn godt til uttrykk i utkastet som departementet har utformet. Vi viser likevel til våre generelle merknader om at en generell straffeskjerpelsesbestemmelse vil gjøre strafferammen mer fleksibel og tilpasset til den konkrete saken, fremfor en generell strafferamme ved grov overtrødelse.

3.5. Forholdet til straffeloven § 257 om menneskehandel

Politidirektoratet har i forbindelse med høringen også bedt om politidistriktenes innspill på menneskehandelbestemmelsens (straffeloven § 257) mulige anvendelse i disse tilfellene og kort om den nærmere grensedragningen til denne bestemmelsen.

Vest politidistrikt viser til at konkurranselæren innebærer at når en straffbar handling omfattes av flere straffebud, anvendes bare ett straffebud dersom det fullt ut dekker samtlige sider av det straffbare forholdet. Dersom lovgiver ved vedtakelsen av et straffebud har tatt klart standpunkt til om det skal anvendes i idealkonkurrens med ett eller flere andre straffebud, må dette tillegges betydelig vekt, se HR-2024-1861-U.

Som departementet er inne på i høringsnotatet på side 4, vil involvering som innebærer en utnyttelse av den mindreårige til tvangsarbeid eller tvangstjeneste, kunne rammes av straffeloven § 257 første ledd bokstav b. Det skal i utgangspunktet mindre til for at utnyttning av personer under 18 år skal rammes av bestemmelsen, enn dersom den fornærmede er voksen, jf. Rt-2013-39 avsnitt 29. Vest politidistrikt tilføyer at straffebudet om menneskehandel rammer også involvering av mindreårige til prostitusjon eller andre seksuelle ytelser, når handlingen innebærer tvang, utnyttelse eller forledelse av barnet, se straffeloven § 257 første ledd bokstav a, jf. tredje ledd punktum.

Vår foreløpige vurdering er at gjerningsbeskrivelsen i straffeloven §§ 257 og 258 synes å fullt ut dekke tilfeller hvor den mindreårige involveres i en straffbar handling som består i å tvinge, utnytte eller forlede et barn til tvangsarbeid, tvangstjeneste eller prostitusjon. Dersom straffebudene ikke kan anvendes i samløp, vil forholdet måtte subsumeres som overtredelse av straffeloven § 257, eventuelt § 258, ettersom disse straffebudene har høyere strafferamme enn straffebestemmelsene som foreslås i høringsnotatet. Vi mener det vil være en fordel om departementet inntar et klart standpunkt til om bestemmelsen om involvering av mindreårig i kriminalitet skal kunne anvendes i idealkonkurrens med bestemmelsene i straffeloven §§ 257 og 258.

Med hilsen

Gunnar Henry Fløystad
Politiinspektør

Øyvind Røyneberg
Politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Troms politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/214244-2

Vår referanse:
25/213991 - 3

Sted, dato:
Tromsø, 18.11.2025

Høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Vi viser til politidirektoratets brev av 29.09.2025 med invitasjon til å avgi uttalelse til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 02.09.2025 om forslag til endring i straffeloven – ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.

Direktoratet har i sitt brev listet opp flere konkrete punkter fra høringsnotatet hvor det særskilt bes om tilbakemeldinger. Troms politidistrikt har merknader til flere av disse som behandles suksessivt nedenfor. Distriktet har også en merknad til redegjørelsen for gjeldende rett og ekspertgruppens vurdering av spørsmålet om behovet for ny lovgivning, jf. pkt. 2.2 og pkt. 4 i høringsnotatet.

Angående gjeldende rett og behovet for lovendring

Dagens regelverk er langt på vei dekkende for behovet for straffehjemmel på området, jf. særlig straffeloven § 15 og straffskjerpingsbestemmelsene i § 77. Regelverket fremstår imidlertid fragmentert og lite tydelig. Det gir ikke noe klart signal fra lovgiver om at dette er en problematikk som må adresseres. Regelverket står ikke helt i forhold til utviklingen de siste årene, hvor det har blitt et betydelig samfunnsproblem at mindreårige rekrutteres til kriminalitet.

En egen straffebestemmelse vil ha en langt klarere signaleffekt og også bidra til at straffetrusselen knyttet til rekruttering av mindreårige til kriminalitet fremstår tydeligere. En særskilt bestemmelse vil danne et tydeligere og mer håndgripelig grunnlag også for å iverksette avvergende etterforskning. Vi er derfor enig i at dette bør reguleres særskilt i en egen bestemmelse, og vi slutter oss til følgende sitat fra pkt 6.1 i høringsnotatet:

"Det kan argumenteres for at det straffverdige ved å involvere barn i kriminalitet bør markeres gjennom en egen straffebestemmelse."

TROMS POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 6132, 9291 Tromsø / Besøk: Stakkevollvegen 9, 9010 Tromsø / (+47) 77 79 60 00
post.troms@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 974769425

Involvering av mindreårige i kriminalitet skjer i mange tilfeller som ledd i grenseoverskridende alvorlig og organisert kriminalitet. Det er da et selvstendig poeng å ha noenlunde like regler på dette området som våre naboland. Det er i notatet vist til nylige lovendringer i Sverige og Danmark. Norge bør ha en korresponderende lovgivning på området, herunder også hva angår straffenivå. Det vil være uheldig dersom et av landene stikker seg ut som mindre risikabelt – og dermed også mer attraktivt – for å drive rekruttering av mindreårige til å begå straffbare handlinger.

De ulike alternativene av involveringshandlinger (s. 10)

Forslaget som skisseres innledningsvis i pkt. 6.2 tilsluttes. Konkretisering av aktuelle handlingsalternativer er viktig for å klargjøre hvilke handlinger som typisk vil være omfattet, samtidig som det er viktig å holde åpent også for andre liknende handlinger av lik karakter og med tilsvarende straffverdighet. Det er derfor viktig at ordlyden ikke låses til en uttømmende opplisting.

Forslaget dekker også behovet for en tydelig gjerningsbeskrivelse som er egnet til å danne grunnlag for avvegende etterforskning på området, jf. særlig ordlyden "gir oppdrag til" sammenholdt med at også forsøkshandlinger er tiltenkt omfattet. Dette vil typisk ramme tilfeller hvor ungdom forsøkes rekruttert til voldsoppdrag via grupper på sosiale medier, som i praksis er en aktuell problematikk.

Spørsmål om det bør avgrenses mot tilfeller hvor den mindreårige selv i hovedsak står bak lovbruddet – herunder om det bør fremkomme tydeligere i loven, ev. om dette bør fremkomme eller innrettes og hvordan en slik avgrensning i så fall skal se ut. (s 10)

Til dette bemerkes at det herfra anses tilstrekkelig at dette utledes av ordet "involverer" slik departementet tar til orde for, og hvor den nærmere rekkevidden av bestemmelsen vil fremgå av forarbeidene.

Syn på forslaget om endring av § 77 bokstav l – og om "medbringer" eller lignende bør være et straffbart involveringsalternativ (s. 12)

Herfra er en enig med departementet i at det å medbringe en mindreårig i praksis vil kunne være en effektiv måte å rekruttere mindreårige til kriminalitet, og at alternativet bør tas med i opplistingen. Straffeloven § 77 bokstav l bør samtidig endres slik at den utvides til å gjelde barn under 18 år.

I forhold til at bestemmelsen også skal ramme passiv involvering, så bør dette komme klarere til uttrykk ved at det direkte formuleres at også unnlattelse i en eller annen form vil kunne være straffbart. F.eks. ved at dette flettes inn i det foreliggende forslaget, eller ved at det tas inn som et eget ledd hvor det presiseres at også passiv medvirkning til handlinger som nevnt i første ledd er straffbart.

Om det er behov for avgrensning til spesifikke lovbrudd eller lovbud (s. 13)

Troms politidistrikt slutter seg fullt ut til departementets syn på dette punktet.

Vurdering av en egen hjemmel om straffritak på grunn av jevnbyrdighet i alder, og ev. hvordan en slik regel kan utformes (s. 14)

Det bør ikke tas inn en slik reservasjon. Fenomenkunnskap om VaaS/CaaS viser at det ikke er uvanlig at unge personer, herunder relativt unge barn/ungdommer, brukes til å rekruttere andre ungdommer til å begå alvorlig kriminalitet. Kriminelle utnytter barn/lettpåvirkelige ungdommer til å begå handlinger hvor barnet utsettes for betydelig strafferisiko, og hvor oppdragsgiver selv skjermes, gjerne flere ledd lengre bak i oppdragslinja.

Et viktig element i dette er at barn som eventuelt blir tatt for å ha utført handlinger som bestilles, løper en betydelig lavere strafferisiko enn om vedkommende hadde vært voksen. Det vil kunne stimulere til økt bruk av mindreårige også i roller bakover i oppdragslinja, dersom det i loven tas inn en reservasjon som gjør at barn som rekrutterer andre barn hvor det er likhet i alder og utvikling ikke skal rammes av straffebudet. Det vil bidra til å synliggjøre et mulighetsrom for kriminelle til å straffritt rekruttere barn, gitt at en bruker mindreårige til å utføre rekrutteringen.

Spørsmål om det skal være en lav uaktsomhetsterskel, jf. bestemmelsene om seksuallovbrudd mot barn og menneskehandelsbestemmelsen (s. 14)

Lovforslaget er begrunnet i et sterkt behov for å verne mindreårige mot utnyttelse til kriminell virksomhet. Det er behov for effektiv strafferegulering. Subjektiv skyld knyttet til kunnskap om et barns alder vil i praksis kunne by på bevismessige utfordringer og bidra til vidløftiggjøring av den enkelte sak, og dermed også en mindre effektiv håndhevelse av straffebudet. Verneinteressen veier her også såpass tungt at det må anses forsvarlig at skyldkravet senkes fra forsett til uaktsomhet hva angår barnets alder. Dette tilsier at skyldkravet bør legges lavere enn forsett.

Herfra er en imidlertid i tvil om det bør gjelde en særlig lav uaktsomhetsterskel som ved de alvorligste seksuallovbruddene og ved menneskehandel. Dette er lovbrudd som etter sin art er svært integritetskrenkende og mer direkte rammer fornærmedes person. Ved involvering av barn i kriminelle handlinger vil typetilfellene være mer stereotypiske, og det vil også kunne være store variasjoner i graden av krenkelse/skadevirkninger på barnet. På den annen side vil en særlig lav uaktsomhetsterskel bidra til en mer effektiv håndhevelse, slik at en lettere vil kunne oppnå formålet med straffebudet.

Alt tatt i betraktning anser en herfra at skyldkravet ikke bør være så høyt som forsett. Det bør i alle fall senkes til alminnelig uaktsomhet. Hvorvidt det er behov for en enda lavere terskel på lik linje med de som gjelder for alvorlige seksualovertridelser og menneskehandel er vi imidlertid usikre på.

Til pkt. 6.5 i høringsnotatet om forsøk

Herfra bemerkes at en enig i at det ikke bør avgrenses mot forsøk. Dette særlig under henvisning til Vaas/CaaS hvor man ser at barn og unge i systematisk forsøkes rekruttert til å begå kriminelle handlinger. Behovet for et effektivt vern av barn mot slik rekruttering tilsier at også forsøk bør være omfattet av bestemmelsen.

Spørsmål om det bør være en bestemmelse om "grove overtridelser" (s. 16-17)

Som nevnt ovenfor vil typetilfellene som rammes av bestemmelsen kunne variere, herunder også alvorlighetsgraden (grovheten) dermed også straffverdigheten. Herfra er en enige i at straffen for de alvorligste overtredelsene bør skjerpes, og at dette tydelig bør markeres med en særlig bestemmelse for grov overtredelse med forhøyet strafferamme.

En finner å kunne bifalle forslaget til utforming av § 200a om grov overtredelse.

Kommentar til den lovtekniske utformingen (s. 17-18)

Herfra foreslås det at en bør ta utgangspunkt i det primære forslaget slik det er formulert innledningsvis i pkt. 6.2.

Videre at en direkte i denne bestemmelsen regulerer inn skyldkravet på samme måte som forslaget i pkt. 6.10 (uaktsomhet evt. særlig lav uaktsomhet), eventuelt at dette slås fast i et eget ledd.

Det bør også vurderes om det skal utformes et eget ledd om unnlattelse/passiv involvering, jf. merknadene om dette ovenfor.

Endelig foreslås at det tas inn en egen bestemmelse om grov overtredelse. Utformingen som er foreslått i pkt. 6.10 om ny § 200a bifalles.

En slutter seg også til den foreslåtte endringen av straffeloven § 77 til å gjelde barn under 18 år.

Forholdet til strl § 257 om menneskehandel

Hva angår menneskehandelsbestemmelsen, så er den i sin nåværende form ikke dekkende for behovet for en effektiv strafferegulering hva angår involvering av mindreårige i kriminalitet. Bestemmelsen i § 257 rammer relativt snevert, og er ikke treffende for dette fenomenet i sin helhet.

Ordlyden "menneskehandel" gir dessuten anvisning på handlinger hvor det primært er den fornærmedes person som er gjenstand for- eller som direkte brukes/utnyttes i den aktuelle handlingen. Det er mennesket som er handelsvaren. Ved involvering av mindreårige i kriminalitet så er fokuset primært på det straffverdige ved at å sette et barn i en slik posisjon at barnet selv havner i straffansvar.

Til dette kommer at barnet/den utnyttede sin status i saken gjerne vil være forskjellig: Ved menneskehandel vil den utnyttede ha strafferettslig status som fornærmet. Høringsnotatet berører ikke dette temaet, men forstås slik at det ikke vil gjelde den mindreårige ved overtredelse av ny § 200, i det barnet da selv vil ha status som mistenkt/siktet i saken.

Strl § 257 vil kunne endres/suppleres til å omfatte også tilfeller hvor barn involveres i kriminalitet, f.eks. ved en tilføyelse av dette til alternativene i bokstavpunktene i første ledd. Anvendelsesområdet vil da likevel bli snevrere enn det som det aktuelle lovforslaget legger opp til. Og som nevnt fremstår verneinteressene å være noe artsforskjellige.

Oppsummert vurderes det herfra at menneskehandel og involvering av mindreårige i kriminalitet er så vidt vesensforskjellige fenomener at de bør reguleres i separate bestemmelser.

Med hilsen

Elin Norgård Strand

Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/214244

Vår referanse:
25/240073 - 2

Sted, dato:
Oslo, 19.11.2025

Hørings svar - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Det vises til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 2. september d.å. med vedlagt høringsnotat om forslag til ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. Det vises videre til brev fra Politidirektoratet av 29. september s.å. hvor frist for innspill til direktoratet er satt til 19. november s.å.

Generelle merknader

Kripos vil innledningsvis understreke at vi er positive til at det innføres en ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. Vi er bekymret for at mindreårige i stadig økende grad rekrutteres til alvorlig kriminalitet. Politiet har flere ganger redegjort for den bekymringsfulle utviklingen, senest i politiets trusselvurdering av 2025¹ og i Kripos sin rapport om vold som handelsvare². Også den senere tids nyhetssaker har belyst utviklingen og samlet sett tegner det seg et bilde av et klart behov for å kunne straffeforfølge personer som rekrutterer barn og unge til kriminalitet.

Vi etterlyser en nærmere drøftelse av forholdet til bestemmelsen i straffeloven § 257 om menneskehandel. Bestemmelsen er kun nevnt to steder i høringen; ved gjennomgang av gjeldende rett hvor det helt kort vises til at dersom involveringen innebærer en utnyttelse av den mindreårige til tvangsarbeid eller tvangstjenester vil forholdet kunne rammes av § 257, og under avsnittet om skyldkrav hvor det reises spørsmål om det er behov for den lavere uaktsomhetsterskelen som ved menneskehandelstilfellene. Ved innføring av en involveringsbestemmelse som foreslått mener vi at forholdet til straffeloven § 257 må kommenteres nærmere i forarbeidene. I den forbindelse ønsker Kripos å påpeke at det er viktig at innføring av ny bestemmelse om involvering av barn i kriminalitet ikke må gå på bekostning av anvendelse av straffeloven § 257.

¹ <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/politiets-trusselvurdering-ptv/politiets-trusselvurdering-2025.pdf>

² https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/kriminelle-nettverk/2025-10-16-a-vold-som-handelsvare---kripos_.pdf

KRIPOS

Post: Postboks 2094 Vika, 0125 Oslo / Besøk: Nils Hansens vei 25, 0667 Oslo / (+47) 23 20 80 00
kripos@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 974760827

Nedenfor følger merknader til enkelte andre punkter i høringen.

Til punkt 6.2 - ordlyd

Kripos har ingen særlig kommentar til den lovtekniske utformingen av de to alternativene til lovtekst som departementet har foreslått, og har heller ingen streke synspunkter på valg av alternativ. Alternativ 1 fremstår likevel - rent umiddelbart - som lettere tilgjengelig i sin utforming.

Til punkt 6.2 - "involverer"

Som departementet påpeker er begrepet "involverer" relativt vidt og vi er enige i at det er hensiktsmessig og klargjørende at lovteksten presiserer noen aktuelle involveringshandlinger, slik som foreslått. Departementet avgrenser involvering mot tilfelle hvor den mindreårige "...selv i vesentlig grad står bak lovbruddet". Det uttales samtidig (side 12 siste avsnitt) at det ikke bør være til hinder for straffansvar "... at den mindreårige frivillig eller til og med på eget initiativ ble involvert i den straffbare handlingen (såfremt det er gjerningspersonen selv eller noen andre som i hovedsak står bak...)". Kripos' erfaring er at veien inn i alvorlig kriminalitet kan skje på forskjellige måter, og ved ulik grad av aktiv involvering fra rekrutterer/bakmannsapparat. Sårbare mindreårige har forskjellig motivasjon for å begå kriminalitet. Forhåpninger om enkel økonomisk vinning, status, ønske om tilhørighet eller spenning kan gjøre at den mindreårige selv tar initiativ og kontakt med bakmenn/rekrutterer for å tilby sine tjenester. Det kan gå tid fra et slikt initiativ fra en mindreårig til realiseringen av den konkrete straffbare handlingen han involveres i. Den mindreårige holdes varm og bearbeides, mens oppdrag utsettes. Samtidig oversendes ofte personopplysninger fra den mindreårige som senere kan bli brukt som pressmiddel overfor den mindreårige eller dennes nærmeste. Slike tilfelle må etter Kripos' mening klart falle innenfor en straffbar involvering, og forarbeidene bør samtidig tydelig beskrive eksempler på situasjoner som anses å falle utenfor, altså hvor den mindreårige selv i vesentlig grad vurderes å stå bak lovbruddet.

Vedrørende graden av "aktiv" involvering kan det til sammenligning vises til uttalelser i forarbeidene i tilknytning til menneskehandelsbestemmelsen i straffeloven § 257 tredje ledd første punktum om at gjerningspersonen skal kunne straffes "uavhengig av hvilke midler som er anvendt for å bringe vedkommende inn i situasjonen".³ Høyesterett har i den forbindelse blant annet uttalt at det ikke kan stilles "for strenge krav til den tvangen som må foreligge" og videre at det er "tilstrekkelig at det er utvist en form for press fra gjerningspersonen", jf. Rt. 2011 s. 1061 avsnitt 46. Det er også fremhevet i forarbeidene at det vil kunne være tale om "tvangsarbeid" dersom formålet er å utnytte noens arbeidskraft, og den fornærmede "ikke har kommet frivillig inn i arbeidsforholdet og/eller ikke kan komme frivillig ut av det"⁴. Det er derfor av underordnet betydning om det ble utøvet noen form for press innledningsvis.

Departementet skriver innledningsvis i høringen at lovforslaget særlig skal ta sikte på å ramme kriminelle nettverk som bevisst *utnytter* barn og unge i sin virksomhet. Om uttrykket "utnytter" i menneskehandelsbestemmelsen er det uttalt:

"I det å utnytte en person ligger å bruke vedkommende for å oppnå en fordel for seg selv. Dette vil typisk være en direkte eller indirekte økonomisk fordel, men ikke nødvendigvis. Det kan også tenkes at fordelene er å oppnå en viss posisjon i et bestemt miljø, eller gjentjenester"⁵.

³ Ot. prp. nr. 62 (2002-2003) s. 99.

⁴ Ot. prp. nr. 62 (2002-2003) s. 65.

⁵ Ot. prp. nr. 62 (2002-2003) s. 97.

Dette vil etter vårt syn også ofte kunne være tilfelle i saker som gjelder rekruttering av barn til kriminalitet, nemlig at de kommer frivillig inn i virksomheten, men at de som følge av flere forhold ikke kan komme ut frivillig, som for eksempel forventning om at de skal utføre tjenesten som er avtalt, avhengighetsforhold, osv.

Til punkt 6.2 – de ulike alternativene av involveringshandlinger

Vi har ingen særlige kommentarer til alternativene "instruerer", "gir oppdrag til", "yter fordeler til" eller "overleverer formuesgoder til". Departementets redegjørelse for de ulike alternativene fremstår dekkende for Kripos sin forståelse av de ulike involveringshandlingene.

Hva gjelder "medbringer" mener Kripos at dette alternativet bør fremgå av lovteksten som foreslått av departementet. Vedrørende forholdet til straffskjerpelsesregelen i straffeloven § 77 bokstav l vil vi blant annet vise til at denne forutsetter at gjerningspersonen faktisk kan straffes for den handling som den mindreårige medbringes til. Dette vil ikke alltid være tilfelle og derfor bør det å medbringe en mindreårig være en straffbar involveringshandling etter den foreslåtte bestemmelsen. Vi støtter også departementet i vurderingen av at passivitet bør omfattes av alternativet "medbringer".

Til punkt 6.2 – "straffbar handling"

Forslaget om at det ikke skal kreves konkretisering av den straffbare handlingen støttes. Så lenge det fremkommer tydelig i forarbeidene at konkretisering ikke er nødvendig, støtter Kripos departementets vurdering om at det er unødvendig å medta "virksomhet" i ordlyden. Vi er også enige med departementet i at bestemmelsen ikke bør avgrenses til å gjelde involvering i et eller flere spesifikke lovbrudd eller lovbrudd av en viss alvorlighet eller med en bestemt strafferamme.

Til punkt 6.3 – straffritak på grunn av jevnbyrdighet i alder

Kripos støtter departementets forslag. Som departementet ser vi ikke tungtveiende grunner for en egen hjemmel for bortfall av straff i tilfeller hvor forholdet er mindre alvorlig på grunn av jevnbyrdighet i alder eller andre grunner.

Til punkt 6.4 – lavere uaktsomhetsterskel

Kripos mener at det bør være en lavere uaktsomhetsterskel med tanke på den mindreåriges alder. Bakgrunnen for den lavere uaktsomhetsterskelen i bestemmelsene om menneskehandel er hensynet til handlingens straffverdighet og den mindreåriges behov for vern og straffebudets effektivitet. Vi er av den oppfatning at de samme hensyn gjør seg gjeldende i forslaget til ny straffebestemmelse⁶. Vi støtter derfor at "på noen måte" inntas i lovbudet, siste punktum.

Til punkt 6.8 – grove overtredelser

Kripos' utgangspunkt er at en strafferamme på fengsel i tre år antakelig vil ta opp i seg de fleste grovere tilfeller av involvering. Ved vurderingen av behovet for en egen bestemmelse for grove overtredelse vil det være relevant å ta i betraktning at den som involverer i flere tilfeller antas å kunne straffefølges (også) for selve den straffbare handling eller medvirkning til denne og/eller menneskehandel. Det vil også være tilfeller hvor involveringen gjelder særlig grov og alvorlig kriminalitet, men hvor den som involverer likevel har en begrenset involveringsrolle og ikke kan straffes for den særlig

⁶ Se Ot. prp. nr. 50 (2005-2006) s. 9.

grove og alvorlige kriminaliteten. Et spørsmål blir da hvor hardt det er riktig å straffe person som ikke selv kan straffes for den kriminalitet man har involvert andre i.

Det kan for øvrig bemerkes at vi mener at bot (alene) ikke bør være inntatt i strafferammen idet straffverdigheten ved en overtredelse av den foreslåtte bestemmelsen tilsier at reaksjonen bør være fengsel.

Grensedragningen mot menneskehandelsbestemmelsen

Kripos er av den oppfatning at bestemmelsen om menneskehandel vil kunne anvendes på enkelte saker som også vil omfattes av forslaget til ny straffebestemmelse. Det er flere paralleller mellom bestemmelsene og det vises til det vi har redegjort for fra forarbeidene til menneskehandelsbestemmelsen ovenfor.

Bestemmelsene om menneskehandel er inntatt i kapittelet i straffeloven om vern av den personlige frihet og fred. Forslaget til ny bestemmelse i straffeloven § 200 er imidlertid foreslått plassert i kapittel 20 om vern av den offentlige ro, orden og sikkerhet. Bestemmelsen er derfor primært ment å beskytte en annen interesse, nemlig samfunnets interesse i å hindre at barn involveres i kriminalitet. Kripos' utgangspunkt er derfor at disse bestemmelsene vil kunne anvendes i idealkonkurrens. Den foreslåtte involveringsbestemmelsen vil ha en lavere terskel for bruk enn menneskehandelbestemmelsen, samtidig skal sistnevnte ramme mer straffverdige handlinger hvor krenkelse av individet er sentralt.

Med hilsen

Ketil Haukaas

assisterende sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:

Det nasjonale
statsadvokatembetet for
bekjempelse av organisert
og annen alvorlig
kriminalitet

Postboks 2101 Vik

0125

OSLO

Saksbehandler:

Silje Anine Green
politiadvokat 2